

SZÉKELYFÖLD

Politikai, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hirlap.
Megjelenik hetenként kétszer: csütörtökön és vasárnap.

Kézdivásárhely, 1904. október 27.

Csütörtök.

XXIII. évfolyam. 86. szám.

Felelős szerkesztő: Vajna Károly.

Kiadó laptulajdonos: Ifj. Jancsó Mózes.

Előfizetési árak:

Egész évre 10 korona Félévre 5 korona.
Negyedévre 2 korona 50 fillér.
Egyszám ára 10 fillér.

A lap szellemi részét illető közlemények, Vajna Károly szerkesztőhöz, az előfizetési és hirdetési pénzek Ifj. Jancsó Mózes ügyvezetőjéhez küldendők.

Hirdetmények díja:

4 hasábos petisorsért, vagy annak helyéért 10 fillér.
Hivatalos- és árverési hirdetések külön díjtétel szerint.
Nyilttér ára 30 fillér.
A hirdetések a nyiltterek díja előre fizetendő.

A népszanatoriumokról.

Írta: Lukács György főispán.

Hazánkban 70—75 ezer ember pusztul el évente tüdővészben. Tehát az összes halálozások egy nyolcadrészét teszi ki a tüdővész pusztítása. A tüdővész egymaga kétszer annyi életet ragad el évente, mint az összes többi fertőző betegség (tifusz, vörheny, difteritisz, himlő stb.) együtt véve.

Ezek az áldozatok átlag hat-nyolc éven keresztül sinylődnek, amíg megváltja őket szenvedésüktől a halál. Állandóan félmillió tehát a tüdővészben bűtegek száma szegény hazánkban! Ennek a félmillió embernek egyharmada teljesen munkaképtelen, kétharmada nagyon korlátolt munkabírással rendelkezik. Tessék kiszámítani, mennyi keresmény, mennyi munkabér megy veszendőbe. És tessék hozzá számítani ehhez azt is, hogy eme pusztuló áldozatok ápolása, gondozása mennyi munkaerőt köt le, mely különben produktív munkát végezne. Sok-sok millió megy veszendőbe, sok-sok érték kallódik el.

De ez az éremnek csak egyik oldala. Az ellenoldalon ott van a sok szenvedés, sok köny és sóhaj, amit a kór okoz, meg az a szivettépő keserűség, mely az elhagyottak, a gondozásra szorulóknak lelkében halmozódik föl, akik mellől idő előtt bihal az eltartó, a kenyérkereső, a támasz.

Szülők keserve, hitvesek zokogása, gyermekek kétségbeesése; oh semmi sem oly változatos, semmi sem oly káprázatosan sok oldalú, melyeket a tüdővész idéz elő.

Szabad e közönnnyel tününk, hogy ezt a kevés magyart ily kétségbeejtően tizedelje egy kór, amelylyel pedig meg tudunk küzdeni?

A tudomány rég kimutatta, hogy a tüdővést biztosan lehet gyógyítani, csak idejekorán, kell hozzáfogni.

A sanatoriumokban nemesak sikerrel gyógyítják az idejében fölvevett tüdővész beteget, hanem — ami a közvetlen gyógyításnál még nagyobb jelentőséggel bír, — mindenki, aki onnan kikerül, fölesküdtött katonája és buzgó apostola azoknak az okos életrevaló szabályoknak, melyek megtartásával egészségünket megőrizhetjük és a tovább ragályozást meggátolhatjuk. A sanatoriumok útján tehát az egészség megbeesülésének, az egyébről való okosan élésnek szellemét igazán gyakorlati eredménynyel ültethetjük át a társadalomba.

A tüdővészben betegek sanatoriumi kezelésének ügyére először a kiváló tudós és emberbarát: Korányi Frigyes hívta föl nyomatékosan a magyar társadalom figyelmét és áldozatkészségét. Lelkes agitációjának eredménye gyanánt áll és működik az Erzsébet Sanatorium, ez a mintaszerűen rendezett intézet.

De mi ez az egy intézet azzal az általános nagy veszedelemmel, azzal az állandó nagy emberadóval szemben, melynek árnyaihoz képest a háboru pusztításait majdnem kiesinyeknek nevezhetnők?

A magyar hazának pedig szüksége van minden fiára, kiváltképpen azokra, akik java munkabíró korukban produktív tagjai a nemzettestnek. Már pedig a tüdővész leg-sűrűbben éppen ezeknek a sorából szedi áldozatait.

Nemesak emberiességi, hanem hazafiúi kötelességünk tehát, hogy erélyesen fölvegyük a harcot minden vonalon, ezzel a nemzeti veszedelemmel.

Legégetőbb a baj a magyar Alföldön, ahol legirgalmatlanabban pusztít a tüdővész.

Szervezkedtünk tehát a mi jó magyar népünk megmentésére és 1901. évi december hónapban, a népszerű magyar királyi herceg József őfelsége védősége alatt egyesületalakítottunk, amelynek célja az, hogy szegénysorsu tüdővészben betegek részére népszanatoriumokat létesítsen, szerte az országban.

Van már kész tervünk is, a népszanatoriumok normál típusa, melyet kiváló megalkotója Czigler Győző műegyetemi tanár az ügy iránt érzett nemes lelkesedésből ajándékba készített nekünk.

Am még mindig nincs annyi tőkénk, hogy építhetnénk. De hisszük, hogy az

TÁRKA.

Régi barátnők.

Írta: Szomaházy István.

A Műcsarnok kiállításán, a Constant Benjámint nagy vászna alatt, összetalálkoztak két fiatal asszony. Az egyik drága testhezállókabátot viselt, a másik olesó sziliszkin köpenyét, de mindkettő bájos, rózsás arcú és jó kedvű volt. Amint a villamos iv-lámpák fehér fényében fölismerték egymást, mindkettőn bámulva csapták össze a kezüket. Az előkelőbb örvendő így szólott:

— Te vagy? Csakugyan? Fischer Terka?

A másik, a szegényesebb, szintén kipirult az örömtől.

— Jösszusom! No nézze az ember! Szentkuthy Ida!

Nyájasan összeölekeztek, keztyűs kezüket egymásba fonták s karonfogva, de nagyon izgatottan sétáltak föl, meg alá a teremben.

— Hát te Pesten vagy? — Kérdezte Szentkuthy Ida kíváncsian.

— Oh már áprilisban 9 éve les. A te esküvő után már félévre én is férjhez mentem. Azóta csak egyszer voltam Váradon, — akkor, midőn az anyuskámat eltemették.

— Hát a szegény Lina néni meghalt?

A fiatal asszony, akit a másik Fischer Terkának szólított, csendesen a szeméhez emelte a zseb-kendőjét.

— Már öt esztendeje. Édes apa azóta itt lakik velünk együtt.

A két asszony valaha elválhatatlan barátnő volt, tizenéves korukig ugyszólván együtt nevelkedtek. Szentkuthyék az emeleten laktak, Fischerék hátul, az udvari lakásban. De a lányok nem tudtak megloenni egymás nélkül; Ida a Fischerék eszerépkályhájához mellett majszolta téli esteiken a szeresika almát; Terka tíz óráig csinósította a barátnőjét, mikor a gazdag lányt a legelső piknikre elvitték.

Szentkuthy dúsgazdag földbirtokos volt, Fischer ellenben 800 forintért hivataloskodott valahol az adópénztárban; de a társadalmi differencia semmiféle befolyással se volt a két gyermek barátságára.

Ida legelőször a pisze Fischer Terkának mutatta meg a gimnázisták szerelmes leveleit; a tizenöt éves Terka ellenben az Ida koblén zokogta ki mértelen fájdalomát, mikor első ideálja a leányiskolai fizika tanár, egy lisztkereskedő örökösőjével jegyet váltott.

Barátságuk akkor lobbant fel utoljára, mikor Ida tizedfélév előtt menyasszonyává lett s a Szentkuthyék lakásán reggeltől estig dolgoztak a varrónők és a divatárus kisasszonyok.

Terka ekkor a saját kezével varrta föl a finom csipkét a barátnője kelengyájára, mitse érezve a szegény lányok irigységéből, akik szívük mélyén az igaztalan sorsot átkozták.

Ida előkelő uriaszonnnyá lett — nem csoda, hiszen százezer forintnyi hozományt kapott — s félév múlva a szegény Terka is férjhez ment egy becsületes hivatalnokhoz. Mindketten a főváros hullámai közé kerültek, bár többé mitse hallottak egymás felől.

Ida talán még álmában se gondolt a Fischerék udvari lakására és Terkának csak néha, esős délutánokon ötlött eszébe a havas téli alkonyatok emléke, mikor a csitri Ida élénk fecsegés közt sütötte náluk sárga-piros oszonna almáját.

Milyen szép lettél! — mondta Fischer Terka bámulva. Lánykorodban sohase hittem volna, hogy ilyen bájos asszony lesz belőled.

Ida mosolyogva pukkerlizett, aztán kedveskedve megsimogatta a barátnője kipirult arcoes-káját.

— Hát még te! Olyan vagy, mint egy aranyhaju francia baba!

— Vannak gyermekeid? Kérdezte Terka kissé elfogultan.

— Meghiszem! Két édes babym van: egy hatéves leány és egy négy esztendőes fiúcska. Emmi és Kari, — ez a nevök. Mindkettő szőke és kékszemű.

— Azóta nem volt több!

— Brr! Isten ments: Két baba, ez éppen elég. Ki győzné a sok nevelést és költséget? — Hát neked van-e családod?

A Terka arcát anyai büszkeség sugározta be.

— Hogy van-e? De van ám! Öt kicsike kamasz: tartsa meg őket a jó Isten! Mind fiú: egy

első népszanatorium felépítéséhez szükséges összeget mihamarább megszerezzük, ha megsegít a magyar, bazafias társadalom és sorsjátékunkat, melynek nyeresz esélyei is igen kedvezőek felkarolja.

Nehéz napokat él a magyar közönség. De a tüdőbetegek megmentésére bizvást lesz egy koronája. És minden egyes fillér egy nagy nemzeti célra fordítatik; e mellett áldozatkész közönség, Fortuna isten-asszony kedvezése folytán, értékes nyere-ményhez juttat.

Mentsük meg a tüdőbetegeket!

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház okt. 24-iki ülésén a tanácsko-zások tárgyát újból az olasz kereskedelmi egyezmény becikkelyezéséről szóló javaslat képezte.

A tárgyalás folyamán felszólaltak: Lendl Adolf (p. k.), Babó Mihály (k. p.), Bartha Ferencz (k. p.), Nessi Pál (k. p.); valamennyien a javaslat ellen be-széltek.

A képviselőház folyósóján ma Várady Károly (p. k. f. 48) provokáltatta Wolfner Tivadart (sz).

Wolfner Tivadar ugyanis, a képviselőház szom-bati ülésén, amidőn Várady Károly belekiabált Hi-eronymi Károly miniszter beszédébe rákiáltott Várdy Károlyra, azt mondván: „Ez a Várady mindig szem-telenkedik.”

A háboru.

(Ü. L.) A félelmetes orosz világ hatalomnak vége. A rettegett oriai orosz birodalom agyag lába alá. Megvan csufolva a haderő és zug végig Oroszorszá-gon a földalatti forradalom moraja. Ime a rettegett nagy szláv birodalom képe. Hogy az orosz nép közt rágóta forrongás van, azt tudta az egész világ. De hogy a véderő oly kinem elégítő legyen, erre senki nem gondolt. Magam is citáltam gyakran az egyes államok haderejének a kimutatását és a kimutatások szerint, öt és fél millióra ment az orosz haderő, bele értve természetesen a népfelkelőket is. És a vég-eredmény bizony, gyöngén üt ki, a papíron kimuta-tott számnak híre-hamva sincs a most folyó hábo-ruban. Az ily látvány kiábrándítja a franciákat is az orosz barátkozás jelentősége felől.

A háboru arról tesz tanuságot, hogy a japánok teljesen urai lesznek a helyzetnek! . . . Japán az

ázsiai kontinensen akarja megvetni a lábát. Kore-ára már régóta befolyást gyakorolt, az idei győzel-mek, úgy látszik, állandóan biztosítani fogják szá-mára annak birtokát. De a japán törekvéseknek van messzebb fekvő célja is. Nemcsak a megbántott önér-zete az, hogy a kínai háboruk gyümölcse, kisiklott kezei közül, idézte föl a port-arthuri, liaojangi és a most lefolyt Mukden—Liaojang között vívott hősi eseményeket. Az ázsiai kelet hegemoniájáért harcol most Japán és az készítette, hogy párviadalra keljen rette-gett szomszédjával

Kiszámíthatatlanok a következmények, melyek az európai faj legyőzése és a sárga faj végleges előnyomulása volna maga után. A kínai hábo. u óta Japán nyíltan arra törekszik, hogy nélkülözhetetlenné tegye magát Kínában és hogy reformálja és vezesse a mennyei birodalmat. Lihetetlen, hogy Kína ifjabb nemzedékére ne hasson a japánok fényes győzelmei és hogy ne érezze a reformok és haladás szükségét? Em-beri számítás szerint, ha nem is rögtönösen, fog bekö-vetkezni a fölébredés, de lassan ráveheti Japán majd Kínát, hogy alapvető fontos reformokat valósítson meg, még pedig nemcsak papirosan, hanem az élet-ben, igazán. Akkor aztán bekövetkezik, hogy gaz-gasági téren ott már veszedelmes vetélytársra növi ki magát a sárga faj az európaival szemben. A most folyó háborúnak ez is egyik végkövetkezménye lesz. Japán 1863 óta hajtja véghez a reformjait, melynél nagyobb az idők kezdete óta sem történt. Izzó haza-szeretet során küzdötte ki magát az elmaradott fél-művelt ázsiai nép, úgy hogy most méltó ellenfél gya-nánt vehette föl az északi kolosszus odavetett kesz-tyűjét.

Ez a háboru megráfolta azt a tant, hogy közel az idő, amidőn a nemzeti elválasztó határok meg-szűnnek! . . . Ez csak amolyan elméleti tan. Mert a küzdelem földi törvény, s a népek sorsát háboru dönti el; csak tüzzel-vassal oldható meg a nemzetek életkérdése. Bármily borzalmas is a háboru, de lélek-emelő másrészt azon látomány: hogy embertömegek egyetlen nagy célra törve, lelkesült diadal kiáltással dobják oda életüket a hazáért. Ugy az orosz, mint a japán, nem fél a haláltól. És mert a háboruk kinem kerülhetők, nem árt a mi felsőbb katonai körök-nek is gondolkozni afelől, hogy a japán fővárosba katonai küldötteket küldjenek: a véderő fejlesztése-nek a tanulmányozása érdekében. A japán hadse-regben minden egyes katona verekedésre, önálló föl-lépésre, vezető nélkül való harcra külön is kivan képezve. Ezt csakis Tokióban lehet és kell megta-nulni, mert enélkül nem lehet el jövőre egyetlen had-sereg sem.

És még sok mindent kell megtanulnunk To-

kióban! . . . Mert csak úgy mellékesen szokták jelent-getni a tudósítások, hogy a japán tisztek tudományos képzettségük folytán meg tudják javítani, hatásuk-ban fokozni az európai torpedókat; hogy a tenger alatti japán aknák szörnyű fölénye az orosz aknák fölött abban áll, hogy ahöz japán löport használnak, — tehát ezzel is túlhaladták a japánok az európaia-kat. Valami olyast is sejtethet, hogy a japán tiszte-ket nem éppen csak az uri osztályból válogatják, de fölvételük, kiképzésük, haladásuk attól függ, minő készségesek, mekkora tehetségűek és a legénységgel mennyire egyetérzőek. Mindez és sok más minden tanulmányozására érdemes a Tokióban való küldetés. Mert ha tény is az, hogy a japánok mindent Euró-pától tanultak el, de az is tény, hogy sokkal többet tudnak már is, mint a mit Európától megtanulhat-tak. Ezt a többletet pedig érdemes eltanulni.

Ne vonuljon fejünk felett nyomtalanul el a most folyó háboru. Tanulni soha nem szégyen. A japán hadsereg ma a világ legelső hadserege. Ily véderő szervezetét szükséges behatóan tanulmányozni. A mely állam katonai köréi ezt meg nem teszik, az állami védelem szempontjából nagy hibát követnek el. Mi ne essünk bele ebbe a hibába és tegyük ta-nulmány tárgyává a japán véderő szervezetét.

NAPI HIREK.

— Személyi hír. Csánky Gyula, Hírom-szék vármegye érdemes, faradhatatlan kir. tanfe-ügyelője f. hó 24. és 25-én Kézdivásárhelyen időzött s mindkét napon látogatásokat teljesített az iparos tanonciskola esti előadásain. Meghallgatta az iskola mind az öt osztályában a tanításokat, felülvizsgálta a rendtartási naplókat, rajz és írásbeli dolgozatokat s teljes megelégedését nyilvánította a tapasztalt rend és eredmény fölött s különös elismerését fejezte ki azért is, hogy a tanoncok oly nagy számban bo-vannak iskolázva.

— Berczik Árpád nyugalomban. Berczik Árpád, miniszteri tanácsos, a miniszterelnök sajtó-osztály főnöke, 40 évi hasznos szolgálat után nyu-galomba vonul, hogy aztán teljes erejével élhessen az irodalomnak, melynek oly hivatott, lelkes mun-kása, épen mint magas hivatali állásában a sajtónak volt. Mint színműíró egyike hazánkban a legjelesebb, legtermékenyebb íróknak, ki oly jeles népszinmű-vekket, mint: „Az igmándi kispap“, „A Paraszt kisasszony“ stb. egészen meghódította a mivelt ma-gyar közönséget. Most fokozottabb erővel kultivál-hatja e színmű írást s azért mindön negyven évi hivataloskodás után megvállik állásától, innen a

egész orgonasíp. Az apjuk ugyancsak nagyra van velük!

— És hogy győződ a sok költséget az öt fiura?

— Költség? Ahol háromnak jut, ott öt se ma-rad éhen. A ruhát pedig egymástól öröklék a kis ördögök. Majd azért csak ember lesz belőlük va-lahogy.

— Micsoda az urad? — kérdezte Szentkuthy Ida kíváncsian.

— Őh Istennek hála, most elég jó sorsban va-gyunk. László másod titkára Közgazdasági Bankban; a reummerációval együtt felmegy a fizetése 1600 forintra. Sőt néha mellékesen is csöppen valami . . .

— A Közgazdasági Bankban? — szólott Ida meglepetve és szép fejét kissé gögösen fordította aranyhaju barátjához felé.

— Miért kérded ezt oly különös hangon? mondta Terka megszeppenve.

Ida finoman elmosolyodott.

— Miért? Mert a véletlen esodálatos dolgokat művel: az én uram is ott dolgozik a Közgazdasági Bankban.

A Terka arca vörösré pirult az örömtől.

— A tied is? Nagyszerű! Hát eszerint félig-meddig kollégák vagyunk. Te megboesátság ugy-e, ha a kedves férjed nevét kérdelem, mert én bizony már régideje elfeleddem. Ha megmondod, bizonyo-san ismerni fogom; mert a László társait látatlan-ban is jól ismerem . . .

Ida kacérul hátraszegte a fejét és lassan, ki-számított hangszílyal felelte:

— A nevét? Talán ismered ha megmondom: Bossányi Elek az uram neve . . .

Terka ijeszten elcsapadt, gyerekes mosolyát ko-moly megdöbbenés váltotta fel és majdnem hangta-lanul susogta:

— Bossányi Elek, a vezérigazgató, — az az urad?

— Igen kedvesem, a vezérigazgató, az az uram. Én is nagyon örülök, hogy így félig-meddig kolle-gák vagyunk.

Egy pillanatig mindketten hallgattak, Terka félénken, megszeppenve, mint a büzös gyerek, Ida büszkén, diadalmasan, mint a királynő, aki az in-kognitóját levetette. De aztán oly boldogan, aminő csak a hiúságában győzelmes asszony lehet, sugárzó, büszke pillantással elrogtatta meg egykori barátját.

— Ne félj, majd gondom lesz az uradra. Tudod hogy csak egyetlen szavamba kerül, — és az urad úgy fog előre menni, mint a parancsolat . . . Hogy is hívják egyébként a férjedet?

— Hajós Lászlónak . . .

— Hajós László helyes, — nem fogom elfelej-teni. És az uram! még ma este figyelmeztetem rá . . .

Tarka szemét elfutották a könnyek. Keze kissé remegett a felindulástól; csak most érezte a borzasztó távolságot, mely gyerekkori barátjától elválasztotta. De a szíve azért hálával és boldogsággal telt meg s félénken, alázatosan rebegte:

— Mily jó vagy te, mily édes: És mennyi hálával tartozunk neked mindnyájan!

Ida nyájasan a kezét nyújtotta, még mindig nyájasan, jóindulattal, bár a hangja nem volt többé a régi.

— Isten veled kis Terkám. Isten veled! Igazán örülök, hogy ily véletlenül megláthatalak.

* * *

A teánál Ida megkérdezte az urát:

— A bankjában dolgozik valami Hajós László? Bossányi letette az estilapot.

— Igen édesem, öt év óta van a kezem alatt. Nagyon szorgalmas és törekvő fiatal ember. Külön-ben mit érdekli magát Hajós László és a hivatal?

Ida zavartan kevergette a teáját, aztán moso-lyogva így szólt:

Ha nem haragudnék, megkérném valamire.

— Halljuk!

Ez a Hajós László a Fischer adótárnok veje, akivel Váradon valamikor egy házban laktunk. Fischer Terka segíteni sokott a főhármu varásában, de állandóan fenhordta a pisze orrát. Ha jó férj volna, most megszerezne a feleségének azt az örömet, hogy magával a kedve szerint büszkélkedhessék.

— Hogyan?

— Hát úgy, hogy imponáljon a Fischer Terka urának! Ne engedje nagyon közel férközni magá-hoz; ne bizalmasodjék vele . . . Hadd érezze az együgyű kisasszony, hogy mi a különbség kettőnk között . . . A fizetését azonban felemelheti, mert öt gyermeke van.

Bossányi mosolyogva csókolta meg a felesége kezét, aki jöszíviően folytatta:

— A pénzt azért nem szabad sajnálnia tőle, mert szegényke még mindig a leánykori bundáját hordja . . .

magyar haza legszélsebb határáról mi is bucsut veszünk Berezik Árpádtól és sietünk köszönetet mondani neki nemes jóindulatáért, a melylyel a súlyos hírlapírói tisztet, annak küzdései közepette annyiszor képes volt az elhivatás magasztosságának tudására keltésével ismét — kellemessé tenni. A távozó miniszteri tanácsos hadd szolgáljon nemzetünk örömére, lelkesítésére még hosszasan — a magyar Muzsának. Berezik Árpád utóda, — mint értesülünk — Ürmössy Miklós osztálytanácsos lesz, aki szintén kiváló munkása a sajtónak, régi tisztviselője a sajtóirodának, a kinek különben már több ízben volt módja arra, hogy tehetségének fényes bizonyítékait szolgáltatassa. Valahányszor Berezik szabadságon volt, Ürmössy helyettesítette és ekkor, mint az osztály önálló, független vezetője mindig kitűnően megállotta helyét s ezért megbízásához öszintén gratulálunk.

— **Megbízások.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter a kézdívásárhelyi állami polgári leányiskolájánál az ének tanításával Rákosi Józsefet, a rajz tanításával Bálint Benedeket bízta meg. E megbízásokkal a polg. leányiskola tantestülete teljes kiegészítést nyert s immár zavartalanul folyik az új intézetben a tanítás, nevelés fontos munkája, a székely nőnevelés üdvére és kiszámíthatatlan hasznára. Gratulálunk.

— **A népszanatoriumokból,** lapunk mai számában Lukács György dr. főispán érdekes cikket közöl, mely méltó arra, hogy minden jó magyar ember megszívlelje. A József Főherceg védnöksége alatt alakult országos Egyesület célja tudvalevőleg az, hogy a tüdővészben szenvedők közül a megmenthetőket megmentse a házában s a célra sanatoriumokat akar létesíteni. A magasztos, emberbaráti eszme népszerűsítése érdekében írta lapunknak is Dr. Lukács György békési főispán a jelzett cikket s mi azt hazafias készséggel közöljük s felhívjuk lapunk olvasóközönségét, hogy álljanak a magyar nemzeti célt szolgáló ügy pártfogói közé s támogassák azt az intelligens hölgybizottságot, melyet a célra József Főherceg és Dr. Lukács György főispán városunkban is felkérték közreműködésre.

— **Halálozás.** Öszinte részvétellel adunk hirt arról a súlyos csapásról, mely Nagy Imre zágoni énekvezért és állami iskolai tanítót, a „Háromszékvármegyei tanítótestület” derék alelnökét, a kitűnő társadalmi férfit és közbecsülésben álló családját mult vasárnap egész váratlanul érte. Anna nevű, mivelte lelkű, kedves ifjú leánya, a kálnoki áll. iskola szorgalmas, buzgó tanítónője, hosszas és kinos szenvedések között, tifusz következtében okt. 25-én meghalt, tengernyi bánatot, mély gyászt hagyva hátra szerető családjának s különösen édes atyjának, aki szintén nehéz betegesen fekszik hetek óta abban a veszedelmes korban, mely ifjú leánya életét kioltotta, s akinek tudomása sem lehet egyelőre az őt ért csapásról. A család megható gyászjelentését következőben közöljük: Nagy Imre zágoni ref. énekvezér és állami tanítónak, mint édes atyjának nevében is — de tudtán kívül, mert kinos szenvedései közt őt is összerokkadhatná meg a súlyos csapásnak tudata — alóltartak igaz megilletődéssel, szívünk mély fájdalomával tudatjuk, hogy Nagy Annuska a kálnoki állami iskola tanítónője, a háládatos jó gyermek és unoka, szelidlelkű testvér, szerető rokon, sógornő és hű barátónő életének 23-ik évében, folyó hó 23-án este 5 órakor kinos szenvedések közt bevégezte földi pályafutását. Önzetlen gondozásunkkal, esdő fohászaikkal nem tudtuk megtartani őt. De azok a virágok, melyeket koporsójára teszünk, az ő ártatlanságban, szelidségben és szerénységben ékeskedő nőiességét példázzák előttünk. Ifjú erényei pedig a gyász sötét fellegén is átragyógtatják azt a hitet, hogy ifjúságának a földön oly hamareltűnt tavasza örökkévalóságot nyer egy szebb hazában! Drága halottunk porréseit f. hó 25-én d. u. 2 órakor fogjuk aref. egyház szer-tartásával phenésre kísérni. Legyen álma oly édes, a mily tisztá emléke szívünkben! Zágon, 1904. október 23. Testvérei: Ilona férj. Szűcs Albertné; Zsuzsánna férj. Kiss Lajosné. Nagyszülői: Pap György és neje Domokos Terézia. Mostoha anyja: Nagy Imréné szül. Szabó Emma. Sógornői: Szűcs Albert; Kiss Lajos. Mostoha testvérei: Simon Emma; Simon Pistika.

— **A „Paedagogiai Társaság”-ból.** A „Kézdívásárhelyi Paedagogiai Társaság” választmányja szombaton gyűlést tartott Hassák Vidor főgimn. igazgató, illetve Gáspár István tanár, ügyvezető alelnök vezetésével. A gyűlés főtárgyát a közgyűlés időjének és napi rendjének megállapítása képezte. A

közgyűlést november 22-ikére tűzte ki a választmány s a tárgysorozatát is megállapítván, elhatározta, hogy a közgyűlés napján este társas összejövetelt is rendez, azon célból, hogy ezzel a polg. leányiskola államosítását is megünnepelje. Végül megvitatták az „Otthon” létesítését is, melyre bizottságot küldtek ki.

— **Színészet Kézdívásárhelyen.** Szalkay Lajos, közönségünk előtt igen előnyösen ismert színigazgató, ki ez év júniusában a legnagyobb elismerés között tartott színelőadásokat, november 2-án Kézdívásárhelyen megkezdte újból színelőadásait felfrissített, megerősödött társulatával. Bemutató előadásul az „Aranyvirág” című nagy-szabásu operett kerül színi. Felhívjuk rá műpártoló közönségünk figyelmét s ajánljuk pártfogásába bérletek eszlközlése céljából a társulat előnyösen ismert titkárát Vadász Lajost. Jövő számunkban részletesen ismertetjük a programot.

— **Státusgyűlés.** Gróf Majláth Gusztáv a következő meghívót adta ki: az erdélyi róm. hath. státusgyűlést azon alapon és jog erejénél fogva, melyet számomra ősi törvényeink, királyi rendelet, évszázados gyakorlat s újabban ő császári és apostoli királyi Felségének 1867-ik évi augusztus hó 19-én kelt legfelsőbb elhatározása biztosítanak, folyó 1904. évi november hó 17-ik napjára Kolozsvárra összehívandónak ítéltém és az Urnak szent nevében ezzel összehívom. A gyűlés tárgyát képezi: 1. Az igazgatótanács évi jelentése; 2. A kilépő igazgatótanácsosok helyeinek szabályszerű betöltése. Gyulafehérvárt, 1904. október 1. Majláth Gusztáv Károly gróf s. k. erdélyi püspök.

— **Kinevezés.** Gróf Majláth G. erdélyi püspök Dragomér Kiss András szárazpataki tanítót Osdolára rendes tanítónak és segédkantornak nevezte ki.

— **Halálozás.** Id. Benkő József kézdívásárhelyi birtokos és iparos polgár, folyó hó 23-án 78 éves korában a végelgyengülés következtében Kézdívásárhelyen meghalt. Földi részeit okt. 25-én d. u. temették el részvétellel csernátóni-utcai házából örök nyugalomra a ref. temető kertbe.

— **A székely kiállítás megnyitása.** Marosvásárhelyen a székely iparkiállítást Tauszig B. Hugót, kir. tanácsos, a kereskedelmi és iparkamara elnöke határos beszéddel nyitotta meg, óriási közönség jelenlétében vasárnap d. e. 11 órakor. A megnyitáson jelen voltak: gróf Lázár István főispán, Bernády György polgármester, Badóhazy János és Sebess Dénes országgyűlési képviselők és a vidéki küldöttek nagy számmal. Több mint száz iparos segéd és tanonc munkája van kiállítva. Délben népes bankett volt, melyen több pohárköszöntő hangzott el. A kiállítás látogatottsága igen nagy.

— **Gazdák gyűlése.** A Kézdívásárhely és Vidékének Gazdasági-Egyesülete 1904. október hó 27-én, Kézdívásárhelyen d. u. 2 órakor, az árvaháznál választmányi közgyűlést tart. Tárgysorozat: 1. Jegyzőkönyv olvasás. 2. Folyó ügyek előterjesztése. 3. A juh kiosztásra jelentkezés. 4. Indítványok. Kézdívásárhely, 1904. okt. hó 20. Dr. Sinkovits Ottó elnök, Zajzon Sándor titkár.

— **A magyar darabant-testőrség.** A magyar darabant-testőrök maximális száma negyven lesz, kiknek parancsnokává Fejérváry Géza báró volt honvédelmi minisztert nevezték ki. Állandó tartózkodó helyük Budapest lesz még akkor is, ha az udvar Bécsben van. Naponta körülbelül nyolc-tíz teljesít köztük szolgálatot. Ellükön a tábornagyi rangban levő kapitány áll, ki inkább intézője a szervezetnek; a közvetlen parancsnokolást egy őrnagy vagy alezredes végzi, azonkívül egy kapitányi rangbeli tiszt s két-három hadnagy, illetve főhadnagy rangbeli tiszt lesz beosztva a csapathoz. A tisztek személyében elvben már meg is történt a megállapodás. Gondoskodni óhajtanak arról is, hogy a magyar darabant-testőrök ő Felségét nagyobb jelentőségi külföldi utjain is kövessék. A ruházatban is, — épp úgy, mint a magyar testőrségnél, — föl fogják tüntetni az új darabant-testőrség magyar karakterét.

— **Az Országos Magyar Kereskedelmi Egyesülés székelyföldi kerülete** ez évi október 30-án (vasárnap) d. e. 11 órakor tartja Marosvásárhelyt a városház nagytermében alakuló gyűlést, melyre az érdekelte kereskedőket ez uton is meghívja Marosvásárhelyt, 1904. október 12-én Harmath Sándor, a szervező bizottság elnöke. Napirend: 1. Reggel fél

9 órakor a Szászrégen felől érkező vendégek fogadtatása a felső vasúti állomásnál. 2. Délután fél 11 órakor a Kocsárd felől érkező vendégek fogadtatása az alsó vasúti állomásnál. 3. Délután 11 órakor alakuló gyűlés a városház nagytermében. (A tárgysorozat a helyszínén fog kiosztatni). 4. Déli 1 órakor társas ebéd (egy teríték 4 kor.) 5. Délután 3 órakor a székely ipar-kiállítás megtekintése az iparmúzeumban. 6. Délután 4 órakor a választmány alakuló gyűlése a kereskedelmi és iparkamara nagytermében. A kik szállást óhajtanak maguknak biztosítani, a gyűlés előtt két nappal jelentsék az elnökségnek.

— **Az Agrár takarékpénztár székely akciója.** „Az Agrár takarékpénztár r. t. Maros-Vasárhelyt” a Székelyföld mezőgazdasági hitel érdekében megkezdett akciójában újabb fontos lépést tett. A kisgazdák hitel igényei tekintetében tett intézkedései már is eredménnyel jártak, mert a székelyföld minden vidékéről tömegesen fordulnak az intézethez, különösen a kisgazdák és középbirtokosok, kiknek kölcsönügyei a lehető legrövidebb idő alatt bonyolítottak le, az intézet most a „székelyföld egyik igen elhanyagolt vidékét, az úgynevezett „Sóvidéket” keresi fel, és a földmívelésügyi miniszter hozzá intézett azon, kifejezett óhaja folytán, hogy mint nagy és tekintélyes intézet, ott a hitelviszonyok javításán munkálkodjék. Parajdon kirendeltséget létesített, mely már november 1-én megkezdte működését. A székelyföld ama vidékén valóban hazafias missiót teljesít az „Agrár takarékpénztár” és hisszük is, hogy működése ott kiváló eredménnyel fog járni.

KÖZGAZDASÁG.

Állatkiállítás.

A Kézdívásárhely- és Vidékének Gazdasági Egyesülete az állattenyésztési kedv emelése céljából a m. kir. földmívelésügyi miniszter ur és a Székelyföldi Miniszteri Kirendeltség anyagi támogatásával f. év október 30-án d. e. 8—12-ig Kézdívásárhely (barompia), november 6-án 8—12-ig Dálnok főtéren, és november hó 13-án 8—12-ig Lemhény központtal díjazással kapcsolatos állatkiállítást rendez.

A kiállításon részt vehet minden állattenyésztéssel foglalkozó gazda.

Díjaztatni fognak magyar erdélyi fajta és piros tarka hegyi fajta borjas tehén és 1—2 éves üsző borjak.

A kiállítás tervezete:

I. csoport. Kézdívásárhely központban részt vesznek: 1. Ikafalva, 2. Futásfalva, 3. Torja, 3. Karatna-Volál, 5. Peselnek, 6. Szárazpatak, 7. Szentlélek, 8. Polyán, 9. Szászfalu, 10. Sarfalva, 11. Osdola, 12. Oroszfalu, 13. Szentlélek, 14. Hutolyka, 15. Martonfalva, 16. Kézdívásárhely.

II. csoport. Dálnokban részt vesznek: 1. Maksa, 2. Lécfalva, 3. Bita, 4. Márkosfalva, 5. Albis, 6. Alsó-csernátón, 7. Felső-csernátón, 8. Dálnok.

III. csoport. Lemhényben részt vesznek: 1. Sósmező, 2. Bereck, 3. Martonos, 4. Almás, 5. Csomortány, 6. Esztelnék, 7. Kurtapatak, 8. Lemhény, 9. Bélafalva, 10. Nyujtód községekben tenyésztett állatok.

Díjazás.

1. csoport. 1. Magyar erdélyi fajta: a) borjas tehén: 1-ső 30 korona. 2-ik 20—20 korona. 3-ik 10—10 korona. b) üsző borju: 1-ső 15 korona. 2-ik 10—10 korona. 3-ik 5—5 korona.

2. Piros tarka, hegyi fajta: a) borjas tehén: 1-ső 30 korona. 2-ik 20—20 korona. 3-ik 10—10 korona. b) üsző borju: 1-ső 15 korona. 2-ik 10—10 korona.

II. csoport. 1. Magyar erdélyi fajta: a) borjas tehén: 1-ső 30 korona. 2-ik 20 korona. b) üsző borju: 1-ső 15 korona. 2-ik 10 korona.

2. Piros tarka, hegyi fajta: a) borjas tehén: 1-ső 30 korona. 2-ik 20 korona. b) üsző borju: 1-ső 15 korona. 2-ik 10 korona.

III. csoport. Mint a II-ik. A díjazáson kívül az elismerő oklevelek korlátlan számmal fognak kiosztatni.

A Kézdívásárhely- és Vidékének Gazdasági Egyesülete nevében:

Kézdívásárhely, 1904. október 20.

Dr. Sinkovits Ottó
elnök.

Zajzon Sándor
titkár.

H I R D E T É S E K.

Jutányos árak!

UJ SZABÓ ÜZLET!

Van szerencsém Kézdivásárhely és vidéke m. t. n. é. közönségének b. tudomására hozni, hogy Kézdivásárhelyen a „Függetlenségi és 48-as Olvasó” kör szomszedságában a jelenkor ígénének teljesen megfelelő

UJ SZABÓ ÜZLETET

nyitottam, melyben mindenkor a n. é. közönség rendelkezésére állok. Készítek minden a szakba vágó elegáns férfi saccó és szalon ruhát, felöltőket, téli nagy kabátokat; elvállalom továbbá a katonai és vasuti egyenruhák elkészítését a legcsinosabb kivitelben.

Vasalást és újralakítást jutányosan eszközölök. A n. é. közönség szíves pártfogását kérve, vagyok tisztelettel:

LUKÁCS JÓZSEF,

137. 2-5.

férfi szabó.

Pontos kiszolgálás!

Szám 4780-904.

tlkvi.

Hirdetmény.

Karatna-alfelőlál község erdő árnyosítás általi szabályozás következtében átalakítottak és ezzel egyidejűleg azokra az ingatlanokra nézve, a melyekre az 1886. évi XXIX-ik t. c., az 1889. évi XXXVIII. t. c. és az 1891. évi XVI. t. c. a. tényleges birtokos tulajdonjogának bejegyzését rendelik, az 1892. évi XXIX. t. c. -ben szabályozott eljárás a tlkvi bejegyzések helyesbítésével kapcsolatosan foganatosított. Ez azzal a felhívással tétetik közzé:

1. Hogy mindazok, kik az 1886.

XXIX. t. c. 15. és 17. §§-ai alapján ide értve a §-oknak az 1889. évi 38. ik t. c. 5. és 6. §§-ban és az 1891. évi XVI. t. c. 15. §-a a.) pontjában foglalt ki gőszítéseit is, valamint az 1889. évi XXXVIII. t. c. 7. §-a és az 1891. évi XVI. t. c. 15. §. 6. pontja alapján eszközölt bejegyzések, vagy az 1886. évi XXIX. t. c. 22. §-a alapján történt törlések érvénytelenségét kimutathatják a végből törlési keresetüket hat hónap alatt, vagyis az 1905. évi május hó 31-ik napjáig bezárólag a tlkvi hatósághoz nyújtásuk be, mert az ezen meg nem hosszabbítható záros határidő eltelte után indított törlési kereset annak a harmadik személynek, a ki időközben nyilvánkönyvi jogot szerzett hátrányára nem szolgálhat.

2. Hogy mindazok, kik az 1886. évi XXIX. t. c. 16. és 18. §§-nak esetében ideértve az utóbbi §-nak az 1889. évi XXXVIII. t. c. 5. és 6. §§-ában foglalt kiegészítéseit is, — tényleges birtokos tulajdonjogának bejegyzése értelmében ellentmondással élni kívánók, írásbeli ellentmondásukat hat hónap alatt vagyis 1905. évi május hó 31-ik napjáig bezárólag nyújtásuk be, mert ezen meg nem hosszabbítható záros határidő után ellentmondásuk többé figyelembe vétetni nem fog.

3. Hogy mindazok, kik a tlkvi átalakítása tárgyában tett intézkedések által, nem különben azok, a kik az 1. és 2. pontban körülírt eseteken kívül az 1892. évi XXIX. t. c. szerint eljárás és az ennek folyamán történt

bejegyzések által előbb nyert nyilvánkönyvi jogait bármely irányban sértve vélik ideértve azokat is, akik tulajdonjog arányának az 1889. évi XXXVIII. t. c. 16. §-a alapján történt bejegyzését sérelmesnek találják e tekintetben felszólalásukat tartalmazó kérvényüket a tlkvi hatósághoz hat hónap alatt vagyis 1905. évi május hó 31-ik napjáig bezárólag nyújtásuk be, mert ezen meg nem hosszabbítható záros határidő elmulta után az átalakításkor közbejött téves levezetésből származó bármilyen igényeket jóhiszemű harmadik személyek irányában többé nem érvényesíthetik, az említett bejegyzéseket pedig a

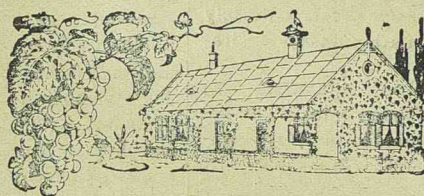
törvény rendes útján és csak az időközben nyilvánkönyvi jogokat szerzett harmadik személynek jogainak sérelme nélkül támadhatják meg.

Együttal figyelmeztetnek azok a felek, akik a hitelesítő bizottságnak eredeti okiratokat adnak át, hogy a mennyiben azokhoz egyszersmind egyszerű másolatokat is csatolnak vagy ilyeneket pótlólag benyújtanak az eredetieket a tlkvi hatóságnál átvehetik.

A kir. törvényszék tlkvi hatóság. Kézdivásárhelyt, 1904. okt. 19-én.

Kádár Ákos,
kir. trvszki. bír.

133. 2-3.

SZŐLŐLUGAST

ültessünk minden ház mellé és kertjeinkben föld- és homoktalajon.

Erre azonban nem minden szőlőfaj alkalmas, (bár mind kuszó természetű) mert nagyobb része ha megnő is, termést nem hoz, ezért sokan nem értek el eredményt eddig.

Hol lúgnak alkalmas fajtákat ültettek, azok bőven ellátják házuakat az egész szőlőérés idején a legkitünőbb muskatály és más édes szőlőkkel.

A szőlő házában mindenütt megterem s nincsen oly ház, melynek fala mellett a legesekélyebb gondozással felnevelhető nem volna, ezenkívül más épületeknek, kerteknek stb. a legremekebb díszre, anélkül, hogy legkevésbé helyet is elfoglalna az egyébre használható részekből. Ez a legháládatosabb gyümölcs, mert minden évben terem.

A fajok ismertetésére vonatkozó színes fénynyomatu katalógus bárkiné ingyen és bérmentve küldetik meg, aki címét egy levelező lapon tudatja.

229. 17-20.

Czím:

Érmelléki első szőlőültvénytelep Nagy-Kágya, u. p. Székelyhid.

Ajánlom a nagyérdemű közönségnek a legújabb és legdivatosabb bálí, eljegyzési és esketési meghívókat, értesítéseket, névjegyeket, továbbá mindennemű alkalmi és más nyomtatványokat nagyon diszes kiállításban. — Gyászkoszorúk szallagaira feliratok fekete, arany és ezüst nyomással vagy valódi érebetükkel, melyek a szallagról soha le nem hullnak — olesó áron eszközöltetnek.

Levelezőalbumok.
Emlékkönyvek.

Mindennemű szükségeltető községi, közigazgatási, egyházi és ügyvédi nyomtatványok mind raktáron vannak. * * *

Ima- és énekkönyveket, úgy katolikusok mint reformátusok részére nagy választékban tartok. Továbbá mindennemű kép-, mese- és állmoskönyvek, legújabb népdalok nagy raktáron. Mindennemű tankönyvek, tanszerek és naptárak dus választékban.

A „Székelyföld” kiadóhivatala.

IFJ. JANGSÓ MÓZES

gőzerőre berendezett könyvnyomdája, könyvkötészete, papir-, írószer- és könyvkereskedése

KÉZDIVÁSÁRHELYT.

a „Jancsó”-féle gyógytár mellett.

A Székelyföld legnagyobb nyomtatványraktára.

Könyvkötészetemben minden fajta könyvek bekötését nagyon jutányos áron eszközölöm s azokat kívánatra ellátatom ércsarkokkal, miáltal azok tiszszerte tartósabbakká válnak. Bőrárukban nagy választék van raktáron, u. m.: pénzerszények, dohány-, cigaretta-, szivar- és névjegy-tálcák. Fűsűk, bajuszkefék. Továbbá acél- és nikkell remontoar zsebórák, pisztolyok, revolverek, szemüvegek, hegedűhurok, cvikkek, olvasók, borotvák

Butorraktáromban mindigállandóan raktáron tartok szalon-, ebédlő- és hálószoba berendezéseket, vaságyakat, gyermekkoscsikat, ablak carnisokat, hajlitott és

préselt ületű székeket, chiffonokat, mosdó-, éjjeli- és étszekerényeket, ebédlő és heverő diványokat, matracokat stb., stb., melyeket a jelenleg újonnan berendezett asztalos műhelyemben kitűnő száraz anyagból saját felügyeletem alatt készítettetek s olcsó árak mellett bocsátok szíves rendelkezésre.